

ПОЉОПРИВРЕДА КАО ШАНСА Р. СРПСКЕ

Стање пољопривреде у Републици Српској

Српска располаже са 1251695 ха пољопривредне површине, односно 0,9 ха по становнику од чега 893450 ха су обрадиве пољопривредне површине што чини 0,64 ха по становнику. Власничка структура обрадивих површина је таква да преко 95% чини приватно власништво, док је остатак државно власништво. Највећи дио обрадивог пољопривредног земљишта је плодан, али са проблемима који су резултат недовољног образовања пољопривредника и лошег коришћења земљишта, тако да у неким подручјима Р. Српске, стално постоји проблем закишељавања, а у северним деловима проблем заслањивања земљишта, што утиче на висину приноса и трошкове производње.

Кроз систем праћења плодности земљишта, који се и даље мора наставити, процјењује се, да код једне трећине пољопривредни површина, морају се предузимати мјере побољшања физичко-хемијских и биолошких особина земљишта.

РС се одликује са три климатска појаса и то, умјерено континентални, планински и планинско-долински, са просјечном количином падавина од 1500мм на западу и опада до 700 мм идући према истоку.

Под утицајем климе и различитих геолошких супстрата настала су разнолика, али већином плодна земљишта.

Без обзира на веома велике водне потенцијале, РС на само 1-1,5% од укупно обрадивих површина управља потребним вриједностима воде, што РС сврстава у подручја са најнижом стопом наводњавањем земљишта у Европи.

Просјечно остварени приноси у Р. Српској значајно су нижи од пољопривредно развијених земаља Европске уније са тенденцијом стагнације или пада. То је резултанта недовољне примјене минералних ђубрива, заштитних средстава, декларисаног сортног сјемења и чињенице да је пољопривредна техника застарјела и амортизована.

У Републици Српској обим гајења стоке по хектару обрадивог земљишта је низак, и зноси свега 0,3 условна грла а у земљама Европске уније то је значајно више и креће се од 0,5 до 0,8 условних грла.

У Републици Српској има око 221000 хиљада пољопривредних газдинстава, што чини 53,88% укупног броја домаћинстава у РС. У оквиру тих домаћинстава живи око 800000 становника или 57% цјелокупне популације становништва.

Пољопривредна популација значајно стари уз низак ниво образованости пољопривредних произвођача. Данас у Р. Српској млади и образовани ријетко налазе интерес у бављењу пољопривредом. Велики дио пољопривредне популације бави се пољопривредом али не као основном дјелатношћу, већ им она представља додатни извор прихода.

И поред лошег социо-економског стања становништва удио примарне пољопривреде у БДП износи око 14%, а позицију аграра РС карактеришу и следећи параметри:

Нестабилност производње за извоз и успоравање извоза пољопривредних производа, низак ниво квалитета које би производи требали имати, дозвољен неконтролисан увоз, (покривеност увоза пољопривредних и прехранбених производа властитим извозом износи свега 8-10%).

Не би требало губити из вида да Словенија располаже капацитетима, по величини приближно РС, а да остварује покривеност увоза властитим извозом око 50%, док БиХ остварује увоз 16 пута већи од извоза;

Спор развој нових технологија, односно екстензивирање и погоршање техничко-технолошког нивоа пољопривредне производње;

Недовољно уређен систем заштите, подстицања домаће производње, тржишта и цијена и др., тако да држава БиХ, а то се односи и на Р. Српску, својим мјерама више подстиче увозни, трговачки лоби, него што пружа подршку властитој производњи, а што се мора из темаља мијењати.

Учешће аграрног буџета у структури укупног буџета износи око 3% што је несразмјерно мало у односу на укупно учешће пољопривреде у БДП.

Годишње јавне субвенције и подршке у еврима по хектару у БиХ износе 16, РС 26, а у Словенији 300 евра (прије уласка у ЕУ).

На бази наведеног стања у пољопривреди СРПСКА НАПРЕДНА СТРАНКА предлаже следеће мјере и активности:

Економско и политичко опредјељење је да пољопривреда треба да буде стратешка привредна грана.

Аграрни буџет ће се значајно повећати и његово висина треба да износи минимално **5%** укупног буџета у **2015.** години, са минималним повећањем од један посто у свакој наредној години.

Земљиште и биљна производња

У што краћем времену уредити политику наслеђивања земљишта да би се дугорочно увећао посјед. Дугорочним кредитима (10, 15 и више година) омогућити пољопривредницима да купе пољопривредно земљиште од оних који се не баве пољопривредом, од старачких домаћинстава, али и државе.

Уредити јединствено систем закупа државног пољопривредног земљишта и спријечити даљње уско локално организовање (на нивоу катастарске општине и/или појединог насељеног места) закупа државног пољопривредног земљишта.

Доследно спроводити законе о заштити, уређењу и коришћењу пољопривредног земљишта (контрола плодности, забрана паљења жетвених остатака, претварање пољопривредног земљишта у непољопривредно и др.).

Одржати ниво субвенција по јединици површине за биљну производњу, али је везати за референтни принос у појединој производњи.

Субвенционисати искључиво регистрована пољопривредна газдинства до 100 ха у ратарско-повртарској производњи, до 30 ха у воћарско-виноградарској производњи и пет хектара производње у заштићеном простору. Услов за остварење субвенција је и да, носиоци регистрованих пољопривредних газдинстава, сваке године прођу прописани минимум образовања (едукације).

Извршити рејонизацију воћарско-виноградарске производње и за утврђене рејоне давати субвенције, за подизање засада и за реализацију воћарско-виноградарске производње.

Власници регистрованих пољопривредних газдинства имају право на кредитне подстицаје преко ИРБ банке као и право на премије у сточарској производњи.

Увести обавезно образовање (едукацију) носиоца пољопривредних газдинстава, у свим видовима пољопривредне производње, као услов за добијање субвенција и других подстицаја на терет државе. Едукација би се спроводила преко савјетодавне стручне службе, пољопривредних Института и Факултета.

Објединити научне потенцијале пољопривредних института Р. Српске из области ратарске, повртарске и воћарско-виноградарске селекције, сјеменарства и расадничарства у јединствени „Национални пољопривредни институт – Српску Сјеменску Компанију“ са циљем заштите домаће науке, сјеменско-расадничарске производње и стварања независности српске пољопривреде од сјеменских кућа из иностранства.

Максимално подржати подизање заштићених простора (пластеника, стакленика, тунела и др.) уз истовремено стварање кластера произвођача ради заједничког наступа на домаћем тржишту и у извозу.

Сточарство

Сточарска производња у протеклим годинама, а и данас поред свих природних ресурса (земљиште, ливаде, пашњаци, крмно биље, житарице) не успијева да оствари међународну конкурентност и то прије свега због неефикасности домаћег тржишта живе стоке и меса, али и других бројни проблема везаних за увођење стандарда квалитета, застарјелих технологија прераде, усклађивања ветеринарско – санитарних прописа са међународним захтјевима итд.

Наша примарна обавеза ће бити да зауставимо стагнацију сточарске производње која се у последњих 10 година креће између 1-2,5% годишње.

У циљу омасовљења сточарске производње ићи ћемо на додјелљивање у вишегодишњи закуп, или на бесплатно коришћење постојећих објекта за сточарску производњу који се у ту сврху не користе, а који су у државном, задружном или неком другом власништву (уз одговарајуће компензације власницима), и то прије свега заинтересованим младим људима који су без запослења или немају услова за отпочињање производње.

Едуковаћемо сточаре за примјену савремених поступака у циљу повећања плодности домаћих животиња, развој технологија вештачког осјемењавања и дубоког хлађења сперме и ембриона и ембриотрансфера, к од врста гдје се сада ове методе не примјењују, или се не постижу задовољавајући резултати, примјењиваће се МОЕТ технологије код унипарних животињских врста итд.

Уводиће се примјена савремених метода одгајивања домаћих животиња у циљу максималног искоришћавања генетског потенцијала животиња и повећања меснатости, производње млијека и јаја увођење нових раса, примјена адекватних метода селекције и укрштања постојећих раса итд.

Увођење савремених метода за производњу и припрему сточне хране, култивацију пашњака и ливада, исхрану преживара зеленим конвејером, као и савремени поступци за производњу силаже и сјенаже у оним регионима гдје се традиционално не користи, као и екструдирање и експандирање и други савремени поступци у погледу припреме хранива итд.

Стабилизovati број млијечни грла и повећати број товне јунади. Задржати премије у производњи млијека до 100 музних грла у регистрованом пољопривредном газдинству и премије везати за производњу млијека и квалитет млијека и подручје гајења.

Субвенционисаће се производња приплодних грла и висина субвенција везати и за поријекло и генетски потенцијал приплодног грла. Премираће се предтов и тов јунади.

Што прије основати Националну лабораторију за утврђивање квалитета млијека, по основу чијих испитивања ће се плаћати млијеко код откупа од произвођача.

У циљу што већег обима коришћења испаше као начина исхране животиња, омогућити остваривања права на социјалну заштиту и по могућности и бенефицираног радног стажа за пастире (чобане) у складу са тежином природних услова (посебно имати у виду неповољне услове у брдско-планинском региону).

Неопходно је унаприједити и значајно повећати рибњачарску производњу слатководне рибе и то прије свега шарана и пастрмке, а почети користити и термалне изворе воде за гајење тилапије и афричког сома.

У циљу повећања приноса ратарских и воћарских култура и веће производње меда и других пчелињих производа, субвенционираће се производња пчела и меда.

Ветеринарство

Ветеринарство има веома велику улогу и значај у унапређењу сточарске производње, а она се огледа у обезбјеђењу здравља животиња, производњи здравствено безбједних анималних производа, контроли у производњи, промету, извозу и увозу животиња и производа, сировина и отпадака животињског поријекла, хране за животиње, лијекова и

биолошких средстава, превентиви, сузбијању и искорењивању опасних заразних болести животиња и зооноза тј. болести животиња и људи.

У циљу унапређења ветеринарске струке СРПСКА НАПРЕДНА СТРАНКА предлаже следећи програм:

Примјена савремених и највиших стандарда у заштити здравља и добробити животиња и спречавање појављивања и преношења заразних и узгојних болести животиња, што ће омогућити да правилном исхраном и здравствено безбиједном храном за животиње се повећа производност и продуктивност животиња.

Годишње редовно спровођење програма мјера здравствене заштите животиња о трошку буџета Р. Српске, као и стална контрола, спречавање појављивања, ширења и брзо искорењивање егзотичних болести са Листе нарочито опасних заразних болести, као што су: афричка куга свиња, авијарна инфлуенца (птичији грип), болест плавог језика, куга говеда, слинавка и шап, везикуларни стоматитис, богиње оваца и коза итд.

Ерадикација тј. искорењивање класичне куге свиња из свих запата свиња у нашој земљи, што подразумијева престанак вакцинације свиња и омогућавање у догледно вријеме извоза свјежег свињског меса и термички необрађених производа од свињског меса.

Такође, спровођење ерадикације силватичног беснила код лисица оралном вакцинацијом.

Да би се обезбиједио извозни статус производа животињског порекла из РС, о трошку буџета Р. Српске мора се сваке године, спроводити програм систематског праћења резидуа љековитих средстава, хормона, пестицида, токсичних метала и других штетних материја у живим животињама, примарним производима животињског поријекла, храни животињског поријекла, води за напајање животиња и храни за животиње.

У циљу рјешавања проблема кланичних отпадака и очувања и заштите животне средине и спрјечавања ширења заразних болести животиња, мора се оспособити потребан број кафилерија и финансијски помоћи у прикупљању кланичних конфиската (отпади) и лешева угинулих животиња и њиховом спаљивању.

У буџету Р. Српске обезбиједити довољно средстава за накнаду штете настале услед убијања животиња, или принудног клања, а услед спрјечавања ширења, сузбијања и искорењивања заразних болести животиња, као и средства за спровођење дезинфекције, дератизације, дезинсекције и ангажовања мобилних ветеринарских екипа.

Обавезно спровођење обележавања говеда, коња, оваца, коза, свиња и паса и уношење свих релевантних података у Централну базу.

У циљу унапређења квалитета млијека субвенционисати редовну контролу болести вимена крава, а у циљу повећања производње и квалитета меда и пчелињих друштава субвенционисати редовну годишњу контролу паразитарних и заразних болести пчела.

Повећати број ветеринарских инспектора, увести обавезну едукацију ветеринарских инспектора, технички и материјално опремити ветеринарску инспекцију, и побољшати услове рада ветеринарској инспекцији.

Кроз измјене Закона о ветеринарству и подзаконских аката, унаприједити организацију и ефикасност рада оперативне ветеринарске службе.

Реорганизовати јавну ветеринарску специјалистичку службу у специјалистичким и научним институтима у Р. Српској и уз помоћ средстава приступних фондова омогућити савремено опремање и остручавање кадрова у референтним лабораторијама у земљама ЕУ.

У заједничком ангажовању Министарства просвете и науке и Министарства пољопривреде, основати студије ветеринарске медицине у Бања Луци, и то, прије свега, обезбјеђењем адекватне наставне базе, за извођење практичне наставе студената, а да би се обезбиједила валидна евалуација и међународна акредитација студија ветеринарске медицине у Р. Српској.

Органска пољопривредна производња

Заложимо се да се значајно повећа обим органске производње и то биљне, воћарско-виноградске и анималне тј. животињске, јер РС има огромну шансу у овој производњи, јер су нам земљиште, вода и ваздух, значајно мање загађени него у Европској унији и другим развијеним земљама свијета.

У овој производњи субвенционисаћемо поступак конверзије земљишта, гајење сјемена и садног материјала, као и приплодних животиња за органску производњу, сертификацију производње и производа органске пољопривреде и промоцију и извоз производа органске пољопривреде.

Регресираћемо производњу органских биолошких ђубрива и биолошких средстава за заштиту у органској пољопривреди, као и производњу машина за редуковану обраду земљишта у органској производњи.

Предложићемо увођење органски произведене хране у болнице, кухиње дјечијих вртића и школских установа основног и средњег образовања, као и у посебне ресторане са менијем органски произведене хране у руралним и урбаним туристичким центрима.

Ради што већег промовисања органске пољопривреде треба у наставне програме основних и средњих школа увести наставне јединице о органској храни.

Рурална пољопривреда

У Српској се око 75% територије може подвести под рурално подручје, где се земљиште превасходно користи за пољопривредну производњу и шумарство.

У тим подручјима живи око 60% од укупног становништва и у њима је сконцентрисана већина природних ресурса са богатим екосистемом и биодиверзитетом и значајним културним наслеђем.

Руралне области Р. Српске се разликују по социјалним демографским и економским карактеристикама, али свуда су присутни проблеми миграције становништва, висока стопа незапослености, низак БДП по становнику, неразвијена инфраструктура, незагађена животна средина и екстензивна пољопривредна производња.

У свим руралним срединама масовно је присутна девастација села, велики број старачких домаћинстава и велике површине необрађеног пољопривредног земљишта.

Да би се ово стање поправило и да би млади људи почели да остају на селу и баве се пољопривредном производњом, као и да се незапослени из урбаних средина почну враћати на породична газдинства, предлагемо да средствима локалне самоуправе и Аграрног буџета и повољним кредитним постицајима:

У руралним срединама се обнови и изгради путна инфраструктура, обезбиједи квалитетна снабдјевеност електричном енергијом и водом, добре телефонске и друге електронске комуникације и остала комунална инфраструктура.

Омогући адекватна здравствена и социјална заштита, образовање и задовољење културних, забавних и спортских потреба сеоског становништва путем обнове и изградње амбуланти, домова здравља, предшколских и школских установа, домова културе и спортских објеката, сразмјерно насељености појединих подручја.

Подстиче отварање нових радних мјеста првенствено у оним дјелатностима које могу да помогну и оснаже бављење примарном пољопривредном производњом (пољопривредне задруге, апотеке, ветеринарске станице, занатске дјелатности везане за одржавање

пољопривредне механизације и опреме, складишни и прерађивачки погони за прераду воћа и поврћа, хладњаче, силоси, млинови, мљекаре, кланице итд.)

Развијати сеоски туризам, традиционалне занате, организовати производњу поврћа, јагодичастог воћа, цвијећа у отвореном простору и стакленицима и пластеницима.

Пољопривредне производе из домаће радиности брендирати и заштити њихово географско поријекло.

Субвенционисати коришћење алтернативних видова енергије, биомасе, термалних вода, биогаса, вјетропаркова, малих хидроцентрала итд.

Водопривреда

Са аспекта водоснабдијевања може се констатовати да и данас велики број становника Р. Српске нема ријешено питање водоснабдијевања или пије воду лошег квалитета. Садашња потрошња воде за пиће износи око 190 милоиона кубних метара годишње, за наредних 20 година она ће износити око 380 милиона м³

.Залагаћемо се да заједничким улагањем локалних самоуправа и буџетских средстава се изграђују нова подземна и површинска изворишта воде уз повећање испоруке и побољшање квалитета испоручене воде.

Као последица глобалног загријевања у пољопривредној производњи ће морати у све већем обиму да се користи вода за наводњавање пољопривредних култура. Данас је то коришћење минорно и у Р. Српској се залива испод 1,5% укупног пољопривредног земљишта.

Повољном кредитном политиком и повољним каматама постицаће се куповина савремених система за наводњавање и заливање.

У складу са планом, средствима буџета и јавних водопривредни предузећа, морају се ревитализовати одбрамбени насипи и чистити одводни канали, да би се спријечиле поплаве од унутрашњих и спољних вода.

Шумарство и ловство

Шумарство као пољопривредна и привредна грана, са веома дугом традицијом и развијеном структуром и потенцијалима, представља веома значајан чинилац одрживог развоја руралних подручја Републике Српске.

Наше шумарство карактерише знатно учешће шума лошег квалитета и недовољно учешће високо квалитетних и вриједних природних шума.

Наш циљ је унапређење стања, обнова, нега и заштита постојећих шума и повећање површина под шумама, пошумљавањем планинских голети и непродуктивног и нископродуктивног пољопривредног земљишта.

Заштита биолошке разноврсности шумских екосистема, развој туризма и рекреације и унапрјеђење система надзора у газдовању шумама и заштити од пожара.

У области ловства циљ је побољшање станишта, исхране и гајења дивљачи, очување и унапрјеђење генетског потенцијала, бројности и квалитета популација дивљачи и то примјеном савремених и одговарајућих мјера контроле, газдовања и планирања.

Стратешки циљеви пољопривреде Републике Српске

У складу са постојећим условима, потребно је дефинисати основне циљеве и принципе аграрне политике Републике Српске, што подразумијева редефинисану аграрну политику, која ће бити у функцији развоја модерне тржишне привреде компатибилне са аграрном политиком Европске уније.

Основни циљеви биће следећи:

Осигурати задовољавајући ниво дохотка за пољопривредне произвођаче – то значи повећање економске мотивисаности пољопривредних произвођача.

Ово треба да буде основни макроекономски циљ редефинисане аграрне политике у пољопривреди Републике Српске. Без испуњења овога циља, дугорочно посматрано, нема стабилизације и повећања пољопривредне производње, као и повећања продуктивности рада у пољопривреди. То не значи да сви примарни пољопривредни произвођачи треба да имају исти ниво дохотка, јер постоје значајне регионалне и агроколошке разлике у производњи на цијелом подручју Републике Српске.

Осигурати прехранбену сигурност Републике Српске – постићи довољну производњу квалитетне хране, прије свега, за домаће тржиште.

Повећање продуктивности рада у пољопривредној производњи на тај начин повећава се укупна пољопривредна производња на виши ниво.

Конципирати одговарајуће и ефикасне мјере у домену аграрног интервенционизма.

Основни циљ јесте висока и стабилна домаћа производња, повећање извоза, и ефикасна одбрана од високосубвенциониране производње економски развијених земаља.

На тај начин домаћи пољопривредни произвођачи у великој мјери су заштићени од конкуренције из иностранства.

Очување животне средине од утицаја негативних ефеката пољопривредне производње.

Примарни циљ треба да буде одрживи развој, док је заштита околине главна одредница будућег развоја пољопривредне производње.

Одрживи развој и уважавање социјалних и еколошких аспеката у производњи треба да буде не само циљ еко произвођача пољопривредне и прехранбене производње, него детерминанта свих релевантних фактора друштва. Основне мјере у домену органске производње хране су:

Производња уз поштовање еколошких стандарда и заштита човјекове околине.

Ограничена употреба ресурса, уз веће коришћење алтернативних извора енергије.

Законодавним мјерама утицати на повећање органске производње,

Развој мултифункционалне пољопривреде.

Очување и ревитализација села.

Равномјеран регионални развој пољопривреде у Републици Српској,

Припрема аграрног сектора за интеграцијске процесе РС, односно, БиХ у Европску Унију.

Неопходно је модернизовати пољопривреду и прехранбену индустрију, промијенити понашања и схватања свих привредних субјеката у правцу тржишне економије. Неминовно је прилагођавање нормама и стандардима Европске уније у овој области.

Техничко-технолошко и економско повезивање са земљама ЕУ представља *conditio sine qua non* (неопходан услов) нашег развоја и ефикасног укључивања у међународне интеграционе процесе.

Повећање извоза пољопривредно-прехранбених производа и остварење позитивног биланса спољно-трговинске размјене пољопривредно-прехранбених производа.

Пољопривреда у процесу европских интеграција

Предвидивост и континуитет пољопривредне политике треба обезбиједити доношењем дугорочне Стратегије развоја пољопривреде и руралног развоја са прецизним планом активности и пратећим програмима за пољопривреду и рурални развој.

Правни оквир, којим ће се регулисани трговински односи пољопривредним и прехранбеним производима између Р. Српске (БиХ) и ЕУ, одредиће се Споразумом о стабилизацији и придруживању.

Политици квалитета и тржишним стандардима за пољопривредне и прехранбене производе треба поклонити већу пажњу, прије свега кроз институционална рјешења унутар надлежних републичких органа, кроз доношење прописа, креирање мјера, унапређење људских капацитета у надлежним институцијама, као и кроз унапређење сарадње и успостављање партнерског односа са произвођачима пољопривредних и прехранбених производа.

Неопходно је хитно усвајање програма за унапређење објеката за производњу хране односно модернизацију прерађивачке индустрије.

Систем безбиједности није у потпуности успостављен, односно оперативан, а самим тим ни довољно препознат и признат од стране ЕУ.

Потребно је успостављање ефикасније и квалитетније сарадње надлежних органа (интеринституционална сарадња, или не постоји, или је недовољна, чак и унутар исте организације, са непрецизним надлежностима и недовољно обученим кадровима); обучити кадрове и успоставити примјену начела анализе ризика у циљу унапређења инспекцијске контроле; константно образовати запослене у стручним службама и тако подићи капацитете; успоставити оперативан систем брзог обавјештавања и узбуњивања за храну и храну за животиње; (евентуално) усвојити измјене и допуне постојећег закона, како би се отклониле недоречености и донијети подзаконска акта која би омогућила ефикасну примјену закона.

Изградња институционалне инфраструктуре способне да креира и спроводи аграрну политику компатибилну са релевантним политикама ЕУ је кључ успјеха у реализацији интереса у процесу европских интеграција.

Поред институција надлежних за ИПАРД програмирање (претприступни програм ЕУ) неопходно је и успостављање оперативних структура за спровођење и пласирање претприступне помоћи, што захтијева пажљиву институционалну реформу, која ће

довести до акредитације и сертификације тих тијела од стране ЕУ за коришћење претприступних фондова.

Неопходно је извршити промјену организационе структуре Министарства пољопривреде и спровести одређене реформске захвате како би оно постало компатибилно са релевантним структурама на нивоу ЕУ и на тај начин омогућила адекватна примјена Заједничке пољопривредне политике ЕУ и прилагођавање прије свега, политици заједничке организације тржишта пољопривредним производима.

То захтијева и помоћ Владе РС у формирању модерних организација произвођача.

Неопходно је инвестирање у нову опрему и технологије производње. Без увођења нових производа нема напретка привредних субјеката.

У што краћем року извршити израду и праћење биланса производње и потрошње пољопривредних производа у Републици Српској у циљу снабдјевености тржишта и могућег извоза – тиме утврдити у ком правцу дефинисати мјере аграрне политике како би се обезбиједила прехранбена сигурност потрошача и максимално увећао извоз.

Кроз законску регулативу неопходно је утицати на благовремено плаћање од стране трговинских ланаца за преузете пољопривредне производе (данас је то плаћање са непримјерено дугим роковима), што утиче на ликвидност примарних пољопривредних произвођача.

Залогати се за успостављање коректних паритета цијена пољопривредних производа, који ће бити стимулативни за пољопривредне произвођаче.

Прилагодити кредитно монетарну политику потребама пољопривреде и уважити спори обрт капитала у пољопривреди. Омогућити добијање наменских кредита са минималном каматном стопом.

Устројити систем робних резерви у пољопривреди које ће бити у функцији стабилизације и снабдијевања тржишта. Успостављање система већих капацитета Јавних складишта свих врста производа примарне пољопривреде.

Субвенционисати извоз одређених пољопривредно-прехранбених производа у циљу веће конкурентности на међународном тржишту.

Субвенционисање премија осигурања свих видова пољопривредне производње.

Максимална заштита животне средине од штетних ефеката и утицаја пољопривредне производње.

Кроз разне видове удруживања и асоцијација произвођача подизати савремене капацитете за чување и прераду пољопривредних производа у којима ће произвођачи бити акционари.

Преиспитати лоше приватизације пољопривредних предузећа, задружне својине и прерађивачке индустрије и убрзати решавање њиховог статуса у складу са законским прописима.

Јачати улогу локалне самоуправе у развоју пољопривреде и села и формирање аграрног буџета на нивоу градова и општина.

Друштвени активизам интелектуалних потенцијала Републике Српске (факултета, института, пољопривредних станица, агронома, земљорадника), прелазак на економију засновану на знању као најконкурентнију економију у 21 вијеку. ЕУ је прешла на ову економију 2010 године.

Знање научно, практично, искуствено је најважнији ресурс српске пољопривреде. Оно једино може да боље фаворизује физичке ресурсе и да увећа финансијске ресурсе.

Осмишљено запошљавање младих стручних кадрова у руралним срединама.

Залагање за врхунско знање, образовани стручњаци и савремена опрема и технологија производње према захтјевима тржишта.

Предсједник Савјета за пољопривреду
Српске напредне странке

др Милорад Ђокић